

Asia: OPH-3170-2020

Perusopetuksen oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi: päättöarvioinnin kriteeriluonnokset

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Opetushallituksen lausuntopyyntö

Perusopetuksen oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi: päättöarvioinnin kriteeriluonnokset

Aikuislukioiden opettajat ry (AIO) kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto koskien perusopetuksen päättöarvioinnin kriteeriluonnoksia. AIO edustaa opettajia, jotka työskentelevät aikuisten perusopetuksessa, ja siksi tässä lausunnossa kriteeriluonnoksia tarkastellaan aikuisten perusopetuksen näkökulmasta.

Oletamme, että aikuisten perusopetuksen kriteeriluonnokset valmistellaan käsillä olevien perusopetuksen kriteeriluonnosten pohjalta siten, että huomioidaan aikuisten perusopetuksen opetussuunnitelman erot perusopetuksen opetussuunnitelmaan nähden. Toivomme, että niissä otetaan lisäksi huomioon AIO:n tässä lausunnossa esiin nostamat asiat sekä tarkemmat oppiaine- ja kriteerikohtaiset kommentit, jotka olemme toimittaneet Webropol-kyselyn kautta.

AIO pitää luonnoksissa esitettyä kriteeristöä perusopetuksen päättöarviointia selkeyttävänä ja yhdenmukaistavana. Arvioinnin yhteismitallisuus on tärkeää opiskelijan jatko-opintoihin sijoittumisen ja niistä suoriutumisen kannalta. Se tukee ohjausta ja auttaa opiskelijaa oman osaamisensa arvioinnissa ja sitä kautta tavoitteiden asettamisessa. Oppiainekohtaisissa kriteeriluonnoksissa yksittäisten kriteerien määrä on huomattavan suuri, mikä on seurausta opetussuunnitelmassa lueteltujen tavoitteiden ja sisältöjen suuresta määrästä. Tulevaisuudessa opetussuunnitelman tavoitteita ja sisältöjä voidaan toivottavasti karsia ja kiteyttää, jolloin arviointiin tulisi vieläkin lisää selkeyttä.

AIO haluaa tuoda esiin, että aikuisten perusopetuksen kohderyhmä eroaa oppivelvollisten perusopetuksen opiskelijoista monin tavoin. Aikuisten perusopetuksessa opiskelijoiden kieli- ja opiskelutaustoissa on suurta vaihtelua. Yleensä opiskelija suorittaa opintoja muulla kuin omalla äidinkielellään, ja monilla aikaisempi koulupolku on ollut lyhyt tai rikkonainen. Lisäksi aikuisten perusopetuksessa perusopetuksen oppimäärä suoritetaan huomattavasti nopeammin oppivelvollisten peruskoulussa, ja joissakin reaaliaineissa päättöarviointi tehdään aikuisten perusopetuksessa yhden pakollisen kurssin perusteella.

Yhdenvertaisuuden ja yhteishakukelpoisuuden näkökulmasta on tärkeää, että aikuisten perusopetuksen päättöarvioinnissa osaamisen kriteerit vastaavat lasten ja nuorten perusopetuksen kriteereitä. Samalla AIO toivoo, että arvioinnin kehittämisen yhteydessä pohdittaisiin, miten eri oppiaineiden arvioinnissa voidaan huomioida opiskelijan kehittyvä kielitaito. Tämä olisi mielestämme yhtä lailla perusteltua kuin se, että lasten ja nuorten kriteeristössä huomioidaan ikäkauden mukainen taso. Kehittyvän kielitaidon huomioiminen on mielestämme perusteltua siksikin, ettei vieraalla kielellä opintojaan suorittavan opiskelijan opetuskielen taito ole peruskoulun päättyessä valmis, vaan opiskelijalle tulisi jatko-opinnoissakin olla tarjolla riittävästi kielellistä tukea ja mahdollisuus jatkaa kielitaitonsa kehittämistä.

AIO kiittää sitä, että nyt myös päättöarvosanoille 5, 7 ja 9 on luotu osaamisen kuvaus. Arvosanan 5 kriteerit auttavat arvioimaan hyväksytyin suorituksen rajaa. Useamaassa AIO:n jäsenistöltään saamassa kommentissa nousi kuitenkin esiin kysymys siitä, miten ilmausta "ohjattuna" tulisi tulkita eri oppiaineiden arvosanan 5 kriteereissä - kuinka paljon ja millaista tukea tarkoitetaan? Arvosanan 5 kriteereihin liittyen AIO toivoo, että jatkossa kehitettäisiin väyliä ja tukimuotoja aikuisopiskelijoille, jotka eivät saavuta perusopetuksen päättöarvioinnin tavoitteita arvosanalle 5.

AIO:n mielestä olisi hyvä, jos Opetushallitus laatisi myös aikuisten perusopetuksen alkuvaiheeseen tarkemmat arviointikriteerit, ja alkuvaiheen lopussa otettaisiin käyttöön numeroarviointi jatkumoppiaineissa. Tämä olisi linjassa sen kanssa, että kriteerejä ollaan laatimassa myös kuudennelle luokalle, ja numeroarvosanojen antaminen aloitetaan oppivelvollisten perusopetuksessa neljänneltä luokalta.

Lausunnon keskeinen sisältö:

Aikuislukioiden opettajat ry (AIO) pitää perusopetuksen päättöarvioinnin kriteeriluonnoksia arviointia selkeyttävinä ja yhdenmukaistavina. AIO toivoo, että aikuisten perusopetuksen päättöarvioinnin kriteereissä tullaan ottamaan huomioon aikuisten perusopetuksen opetussuunnitelma sekä se, että useimmilla aikuisten perusopetusta suorittavilla opiskelukielen taito kehittyy opintojen edetessä ja myös peruskoulun jälkeen. Lisäksi AIO toivoo, että myös aikuisten perusopetuksen alkuvaiheen arviointikriteerejä täsmennettäisiin. AIO on toimittanut oppiaineiden kriteerikohtaiset kommentit Opetushallitukselle Webropol-kyselyn kautta.

Raittila Pauliina
Aikuislukioiden opettajat ry